

Stortinget
Energi- og miljøkomiteen
0026 OSLO

HELHETLIG ENERGIMELDING – INNSPILL FRA ENERGI NORGE

Vi viser til høringsmøtet den 10. mai 2016 om Meld. St. 25 (2015-2016) Kraft til endring – Energipolitikken mot 2030 (energimeldingen).

Vi ønsker å utdype våre innspill i høringen gjennom dette brevet og vedlagte konkrete forslag til tekst.

1. Overordnede synspunkter

Energi Norge mener at vi med energimeldingen har fått en god og realistisk gjennomgang av energisystemet og energimarkedet mot 2030.

Vi vil særlig fremheve markedstilnærmingen for varig verdiskaping, omtalen av den regulerbare vannkraften som ryggraden i energisystemet, viktigheten av å ta kraften i bruk og europeiseringen av energisektoren.

Vi mener samtidig at det er behov for ytterligere klargjøring og presisering av politikken på enkelte viktige områder.

Det er særlig påfallende at regjeringen ikke drøfter skatteregimet for vannkraften når en av hovedutfordringene meldingen peker på er grunnlaget for samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer i fornybar energi. Skattesystemet gir i dag ikke nødvendige incentiver for investeringer. Skjermingsfradraget (friinntekten) i grunnrenteskatten er svært lavt. For inntektsåret 2015 er fradraget fastsatt til 0,7 prosent og for 2016 ser det ut til å bli enda lavere. Fradraget er vesentlig mindre enn det selskapene må betale i renter på sine lån. Siden selskapene ikke får trekke rentekostnader fra i grunnrenteinntekten, blir skattebelastningen for vannkraft dermed svært høy – for enkelte selskaper over 100 prosent av resultatet. Det er derfor behov for en umiddelbar endring av skjermingsfradraget slik at det fastsettes med basis i en langsiktig, fast realrente på 2,5 prosent, justert for årlig inflasjon og med et tillegg for den betydelige regulatoriske risikoen næringen er utsatt for. Dette kan gjøres uten større endringer i skattesystemet.

Energi Norge støtter før øvrig oppnevningen av en ekspertgruppe som skal gi anbefalinger om omlegging av ordningene med konsesjonskraft og -avgift for vannkraft.

Samtidig mener Energi Norge at det må det igangsettes en grundigere og mer omfattende prosess for vurdering av grunnrenteskatten og andre særkatteordninger i lys av behovet for å sikre vannkraftens konkurransedyktighet i et energimarked i stor endring. Etter Energi Norges mening

bør regjeringen utrede endringer i skatteregimet med sikte på at vannkraften prinsipielt sett får minst like gode skattevilkår som andre energiformer, særlig fossile. Vannkraften som del av fornybarnæringen må også prinsipielt sett få ta del i generelle skattelettelser på linje med øvrig næringsliv.

2. Styrket forsyningssikkerhet (kapittel 14)

Meldingen legger vekt på en markedsbasert tilnærming til forsyningssikkerhet der regulerbar vannkraft spiller en nøkkelrolle som må videreutvikles. Styrking av nett og teknologiske løsninger for fleksibilitet vektlegges, men det er få konkrete forslag til ny politikk og virkemidler. Energi Norge mener særlig at det bør tydeliggjøres at Statnetts ansvar er begrenset til transmisjon og det overordnede systemansvaret, og at systemansvaret i Statnett bør mer tydelig skilles fra rollen som netteier enn i dag. Det er også viktig at det blir en rolleavklaring når det gjelder ansvaret for transmisjon (TSO) sett i forhold til ansvaret for distribusjon (DSO).

Gjennomføringen av EUs markedsregulering og hvordan en uavhengig regulator skal sikres er et viktig bakteppe. Det nordiske samarbeidet fremheves i en europeisk kontekst, noe Energi Norge støtter, men vi etterlyser altså en nærmere analyse i dette bildet. Formålet med en analyse og klargjøring må være å legge til rette for en effektiv opprettholdelse av forsyningssikkerheten i en situasjon der behovet for ny fleksibilitet i stor grad kan løses gjennom markedsaktører.

I vedlagte tabell inngår det konkret tekst om dette, særlig punkt 1.6 om rollefordeling.

3. Lønnsom utbygging av fornybar energi (kapittel 15)

Lønnsom utvikling av fornybar energi er kjernen i meldingen, noe Energi Norge har argumentert sterkt for i sine tidligere innspill. Det er derfor positivt at regjeringen går inn for å avvikle elsertifikatordningen etter 2021, slik at videre utbygging av fornybar energi baseres på etterspørsel i markedet, ikke subsidier.

Innenfor denne delen av meldingen gjøres det flere grep for å effektivisere konsesjonsbehandlingen, noe Energi Norge generelt støtter. Samtidig trenger enkelte av forslagene presiseringer og innramming. Eksempler på dette er de noe ufullstendige forslagene til hurtigavslag på konsesjonssøknader, utsatt frist for idriftsettelse og nasjonal ramme for vindkraft.

Regjeringen vil i særskilte tilfeller med vesentlig samfunnsnytte, for eksempel i form av vesentlig flom- og/eller skredderpendende effekt, og akseptable miljøkonsekvenser, kunne åpne for konsesjonsbehandling av vannkraftverk i vernede vassdrag. Samlet plan skal avvikles. Dette støtter Energi Norge, men forslagene om å øke bruken av områdevern og standardvilkår krever klare rammer. Energi Norge merker seg i dette kapitlet at regjeringen vil etablere en ekspertgruppe for vurdering av ordningene med konsesjonskraft og –avgift. Energi Norge støtter dette og vil komme tilbake med nærmere synspunkter på utvalget senere.

Gjennomføringen av vanddirektivet i Norge har krevet store ressurser. Det synes usikkert om innsatsen står i forhold til resultatene. Energi Norge peker på at meldingen har dokumentert den store verdien av regulerbar vannkraft i det fremtidige energisystemet. Med økt innslag av variabel vind- og solkraft i Europa vil den regulerbare vannkraften spille en nøkkelrolle. Energi Norge mener at Stortinget i sin behandling bør gi som føring at det bare helt unntaksvis kan settes miljømål eller fattes vedtak som forutsetter tap av regulerbar vannkraft gjennom vannslipp eller

magasinrestriksjoner. Energi Norge forutsetter at sektormyndighetene iverksetter kostnadseffektive tiltak slik at krafttapene blir minimale. Det er ingen automatikk i at alle mål i vannplanene brukes i kommende vilkårsrevisjoner. Det skal skje en konkret kost/nytte analyse i den sektorvise enkeltsaksbehandlingen.

Energi Norge er positiv til at regjeringen nå tar sikte på å fremme forslag for Stortinget om å oppheve vannressurslovens og vassdragsreguleringslovens særbestemmelser om 25 prosent tillegg på ekspropriasjonserstatninger. Stortinget bør ønske dette velkommen.

Vedlagt følger konkrete forslag til tekst.

4. Mer effektiv og klimavennlig bruk av energi (kapittel 16)

Meldingen tar på en god måte opp utfordringene med å anvende de økende fornybare kraftoverskuddet for vekst og verdiskaping med klimanytte. Endringen av Enovas mandat for å fokusere på klima er derfor bra og viktig. Energi Norge har store forventninger til Enovas nye mandat for perioden 2017-2020, der det gis et helhetlig oppdrag om reduserte klimagassutslipp, styrket forsyningsikkerhet for energi, samt teknologiutvikling som på lengre sikt også bidrar til reduserte klimagassutslipp. Dette er helt i tråd med det Energi Norge har tatt til orde for. Enova får nå mulighet til å koordinere innsatsen innen elektrifisering av transport, industri og bygg som en del av energisystemet. Samtidig er det behov for en nærmere presisering av mandatet, se vedlagte forslag til konkret tekst.

Selv om elektrifisering av transportsektoren er fremhevet i meldingen, viser Energi Norge til at det ikke er ny politikk eller virkemidler på dette viktige området, og at detaljeringen vil forskyves til andre prosesser. Omleggingen vil ha stor betydning for energisystemet. Her mangler meldingen er godt helhetsgrep og en avklaring av de langsiktige rammebetingelser for elektrifisering av transportsektoren i lys av tilknytningen til EUS klimamål utenfor kvotepliktig sektor. Energi Norge savner også omtale av elektrifisering av offshore-installasjoner og konkrete grep for å tiltrekke seg ny aktivitet slik som datalagre.

Energi Norge har merket seg at regjeringen foreslår å fastsette et nasjonalt mål om å redusere energiintensiteten (energibruk/BNP) med 30 prosent innen 2030. Energieffektivisering står sentralt for å nå klimamålene og styrke forsyningsikkerheten. Vi ser det som positivt at det er foreslått et sektorovergripende mål som gir grunnlag for kostnadseffektive virkemidler. Det bør klargjøres at målet ikke vil stenge for videreutvikling av norsk industri. Vi støtter omtalen av at energieffektivisering i bygg må ha fokus på tiltak som gir effekt hele året, og at det ikke er et mål å frikoble bygg fra energisystemet.

Energi Norge har for øvrig merket seg planen om å utarbeide en hydrogensstrategi, og at meldingen ikke går nærmere inn på den nærmere utformingen av et nytt fornybarselskap (Fornybar AS). Vi mener at debatten om et nytt fornybarselskap bør skje når meldingen er behandlet, grønn skattekommissjon fulgt opp og rapporten fra regjeringens ekspertutvalg for grønn konkurransekraft foreligger. Fondet bør uansett ikke ha som mandat å drive produksjon av fornybar energi i Norge, jf. revidert nasjonalbudsjett for 2016.

Meldingen peker på en prosess for vurdering av rammebetingelsene for fjernvarme, herunder tilknytningsplikt og ansvarsforhold, som blir viktig å utforme på en god måte for helheten i energisystemet. Vi ser ikke det som ønskelig å avvikle tilknytningsplikten.

Opprinnelsesgarantier er en ordning som bygger opp under verdien av den norske vannkraften, og gir Norge eksportinntekter på flere hundre millioner kroner årlig fra kunder primært i andre land. Det er viktig at muligheten for norske aktører til å kunne ta del i den europeiske handelen med slike rettigheter opprettholdes. Dette gjelder særlig i en tid med lave kraftpriser. Det er ønskelig å legge til rette for at forbrukerne kan uttrykke preferanser ved kjøp av energi. Energi Norge advarer derfor mot å ensidig avvikle, endre eller undergrave en ordning som i dag er etablert på europeisk nivå, og som bidrar med betydelige inntekter fra integrerte energimarkeder til norsk kraftnæring.

Energi Norge støtter samtidig en evaluering av ordningen med opprinnelsesgarantier i forbindelse med revisjon av fornybardirektivet. Det er behov for å gjøre ordningen lettere forståelig for kundene, og å klargjøre forholdet mellom opprinnelsesgarantier, fysisk forbruk og CO2-reduksjoner.

Vedlagt følger konkrete forslag til tekst, særlig punktene 3.1 og 3.2.

5. Næringsutvikling og verdiskaping gjennom effektiv utnyttelse av lønnsomme fornybarressurser (kapittel 17)

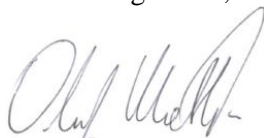
Meldingens fjerde hovedprioritering om næringsutvikling henger nøye sammen med lønnsom utbygging av fornybar energi (kapittel 15) og energibruk (kapittel 16). Denne delen av meldingen inneholder gode beskrivelser og analyser, men få konkrete tiltak.

Energi Norge merker seg at regjeringen fremmer to lovforslag om henholdsvis eierskap og mellomlandsforbindelser. Energi Norge er positive til disse endringene, men bekymret for en defensiv og avventende holdning til nye kabelprosjekter. Dersom Norge skal kunne delta aktivt i balanseringen av kraft i våre naboland, kan vi ikke vente til 2030 med nye prosjekter. Tvert imot må konsesjonsbehandlingen skje i parallell med at markedene utvikler seg i Europa. Komiteen bør ta til orde for en proaktiv holdning og sikre rask behandling av lovendringsforslaget.

Vedlagt følger konkrete forslag til tekst.

Vi ser frem til videre dialog.

Med vennlig hilsen,

Oluf Ulseth
administrerende direktør

Vedlegg: Tabell med konkrete forslag til tekst